

Javaslat

Dr. Szalai Miklós életműve és szellemi hagyatéka
a Halimbai Értéktárba történő felvételhez

Készítette: Kovácsné Véber Eszter

Kovácsné Véber Eszter

Halimba
2015. február

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Kovácsné Véber Eszter

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Kovácsné Véber Eszter
Levelezési cím: Halimba, Petőfi Sándor utca 8.
Telefonszám: 30/547-18-37
E-mail cím: koveesz@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Dr. Szalai Miklós életműve és szellemi hagyatéka

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

- agrár-és élelmiszergazdaság
- egészséges életmód**
- épített környezet
- ipari és műszaki megoldások
- kulturális örökség**
- sport
- természeti környezet
- turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Halimba

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési**
- tájegységi
- megyei
- külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása.

Dr. Szalai Miklós élete

„Az élet egyik legszebb ajándéka az egészség. Ezt azonban csak az tudja igazán, aki – elveszítette. Évtizedeken át siratni az eltűnt egészséget – közben még betegebbé válni – a legrosszabb, amit tehetünk.”

„Az egészség megőrzésének egyik titka rendszeres testedzés, a torna, sok fizikai munka. ... A kizárólagos szellemi munka megbosszulja magát, az ilyen ember legalábbis elhízik, idegeivel bajlódik. A fizikai munka komoly erőkifejtést jelentsen. Ez nem túlerőltetést jelent, elég, ha mérsékelten fáradtnak érezzük magunkat: ennyi elég, de kell is.

Az egészség fenntartásának eszköze továbbá: *a mértékletesség az élvezetekben*. Az ital mértékkel nem árt. A dohányzás azonban mindig árt; lehet, hogy nyugtat, de visszahat, a hatás elmúltával annál rosszabb az idegállapot.

Az egészség ápolásának másik módja a szabad természettel való szoros kapcsolat. Keressük fel télen-nyáron. Jó hatásúak a derűs könyvek, vidám előadások. Igaza van annak a mondásnak, hogy „aki mást megnevetet az a legnagyobb jötevője az emberiségnek”. Legyünk optimisták, az optimizmus meghosszabbítja az életet, s ebben nem kell más, csak gyakorlás és akarat.”

„Van a gyógyításnak még egy eszköze: az egészséges emberek részvéte és jóindulata a betegek iránt. A jó környezet fél egészséget jelent a beteg számára. Ez nagyon megszívlelendő, főként a mai rohanó, sokszor kíméletlen világban, amidőn versenyezzünk a géppel és idővel.”

(Részletek Dr. Szalai Miklós Halimbai füveskönyv c. könyvéből)

Szalai Miklós 1902. október 23-án született Békésen a sokgyerekes kereskedő, Sperlinger Jakab és Braun Róza gyermekeként. A család 1905-ben kérte a Belügyminisztériumtól a családnév magyarosítását Szalaira.

Elemi iskoláit valószínűleg szülőfalujában végezte, gimnáziumi tanulmányait pedig 1913-18-ig a lipcsei (rózsahegyi) (ma: Ružomberok, Szlovák Köztársaság) és 1918-21-ig a budapesti Piarista Gimnáziumban. Természetrajz tanára hívta fel a figyelmét a gyógynövényekre.

A veszprémi püspökség ösztöndíjasaként Pázmány Péter Tudományegyetem Hittudományi Karán tanult papnövendékként. Professzora, Prohászka Ottokár előadásait gyorsírással lejegyzetelte, ezekből a jegyzetektől készültek a Prohászka-életmű egyes kötetei.

1926-ban pappá szentelték Veszprémben, ezután káplánként és plébánosként szolgált a megye több plébániáján. Közben 1927-ben filozófiai doktorátust szerzett, 1928-30-ig a Veszprémi Papnevelő intézet tanára volt (itt tanította Dr. Lékai László későbbi bíborost), 1945-ben címzetes esperesi címet kapott a Veszprémi Püspökségtől.

1947-ben régi vágya vált valóra, amikor Halimbára helyezték. Szeretett volna egy olyan csendes helyen élni és dolgozni, ahol a plébániai földek művelése nem vonja el az erőt más fontosabb feladatoktól, és ahol szabadidejét a gyógynövényeknek szentelheti. Tudta, hogy Halimba környéke az ország leggazdagabb gyógynövénytermő területe, mert a Kisalföld és a Bakony találkozásánál a különböző területek flórája keveredik itt.

Halimbai gyógynövényes tevékenységét a környék növényvilágának rendkívül alapos megismerésével kezdte. Herbáriumába 1949-1973-ig összegyűjtött 1139 fajt 1406 herbáriumi lapon. A növényhatározást az első 3-5 évben végezte legnagyobb energiával (például 1950-ben több mint 500 növényt préselt le), arra utal, hogy a környék növényvilágát, ezen belül a gyógynövényeket és a velük könnyen összetéveszthető fajokat tudatosan térképezte fel. A határozást a Jávorka Sándor és Csapody István készítette növényhatározók (Magyar Flóra, A magyar flóra képekben) segítségével, tudományos alapossággal végezte, ezzel kivívta vele a kor botanikusai szakembereinek elismerését.

A gyűjteményt, Szalai Miklós kérésére, a kor egyik leghíresebb botanikusa, Boros Ádám (egyetemi tanár, a budapesti Gyógynövénykutató Intézet igazgatója) ellenőrizte és mindössze 3 növény botanikai azonosítását találta pontatlannak. A növénygyűjteményét Boros Ádám és Jávorka Sándor (botanikus, a Magyar Tudományos Akadémia tagja) oly nagyra értékelte,

hogy felkérték Öt arra, hogy gyűjteményének legérdekesebb darabjairól készítsen egy rövid cikket a *Botanikai Közlemények* folyóirat számára. (1957-ben jelent meg.)

A herbárium elkészítésével az esperes úr nem a növényeket, növényritkaságokat akarta megszerezni, hanem a tudományos alaposágú növényismeretet. Így amikor a növénygyűjteményét már nem bővítette tovább, a Zircen található Bakonyi Természettudományi Múzeumnak ajándékozta. A múzeumban a növényeket átragasztották új lapokra, majd ellátták azokat a herbárium gyűjteményeknél előírt adatokkal, de megőrizték a herbáriumokra került kézírását is az új herbáriumi lapok bal alsó sarkában.

Halimbán a háborút követő időszakban nem volt könnyű dolga annak, aki megbetegedett: orvosi rendelés nem volt a faluban, a mezőgazdasági dolgozóknak nem is volt társadalombiztosítása, gyógyszer alig volt, az is drágán. Ha mindenképp orvoshoz kellett fordulni, gyalog Ajkára mehettek. Enyhébb betegségeiket saját gyűjtésű gyógynövényekkel, házi szerekkel kezelték, de nem számíthattak gyors gyógyulásra. Az emberek a Szalai Miklós plébánostól kapott gyógyteáktól gyakran néhány nap alatt jobban lettek, így nem csoda, hogy hamar híre ment a környéken. Egyre több beteg kereste fel a halimbai gyógyfüves papot.

Az esperes úr a növénytankönyvek mellett orvosegyetemi tankönyveket is beszerezte az 1946-50 közötti évekből, hogy a betegségek okát, tüneteit és gyógyítását jobban megismerhesse. Az enyhébb betegségekre, megfázásra, gyomorrontásra adott gyógyteakeverékeket, súlyosabb betegségek esetén csak orvosi diagnózis alapján. Ennek ellenére nem kerülhette el a hatalom gyanakvását, kuruzslással vádolták. Egy alkalommal vizsgálatot kezdeményeztek ellene, de a Halimbára érkező professzor rövid idő alatt rájött, hogy milyen nagy tudású emberrel van dolga. Az esperes úrtól kapott gyomor tea meggyógyította gyomorfekélyét, és később is jó barátok maradtak.

Néhány év múlva újra feljelentették kuruzslás vádjával, ekkor eltiltották tevékenységéről. A párttag nagyüzemi vezetők gyomorfekélyteája azonban hamar elfogyott; az ő közbenjárásukra oldották fel aztán a tilalmat.

Teakeverékeiben minden évben megváltoztatott néhány növényt, és megkérte a betegeket, hogy számoljanak be a hatásról. A tapasztalatokat összegezve egyre jobb és jobb keverékeket állított elő. Az egész országban, sőt a nyugaton élő magyarok között is ismertté vált, különösen a nagyon hatékony epe-, vese- és gyomor tea miatt.

1960 után a Halimbán teáért személyesen megjelenő, vagy a levélben teát kérő betegek száma gyorsan emelkedett. Korábban az esperes úr maga gyűjtötte és dolgozta fel a növényeket, a hatvanas évektől már több halimbai embert bízott meg, hogy a megfelelő növényeket begyűjtsék, szárítsák és darálják.

A hasonló hatású növények közül elsősorban a Halimba környékén nagy mennyiségben megtalálható növényeket használt. Ha az adott évben egy növényből kevés termelt a környéken, más növényvel helyettesítette, így újra megerősödhetett az állomány. (Ha közben kiderült, hogy a „helyettes” növényvel hatékonyabb a tea, akkor maradt a keverékben.) Előnyben részesítette azokat a növényeket, melyek nagy zöldtömeget adnak, kevés munkával sokat lehet belőlük gyűjteni.

1962-ben nyugdíjba vonult, és teljes idejét a gyógynövényes gyógyításnak szentelte. Az 1965-85 közötti időszakban a gyógyteák forgalma igen nagy volt. Évente körülbelül 200-250 nagy (30 kg-s) papírsáknyi szárított gyógynövényt használt fel a teakeverékekhez. A teát levélben kérőknek napi 70-120 félliteres csomag teát küldtek el, emellett a személyesen érkezők 15-25 csomag teát vittek el. A teaforgalmazásból származó bevételeket az esperes úr saját célra csak nagyon kis részben használta fel. Szerény, szinte már spártai életet élt. A teaforgalmazás bevételeiből egyházát támogatta például több mint harminc templom felújításához küldött jelentős pénzadományokat.

A gyógyteákkal kapcsolatos tevékenységek szinte az egész napját kitöltötték. Hajnalban néhány asszony segítségével keverte a teákat, ha nagy volt a forgalom, délután is. Délelőtt és

délután a teakérő leveleket olvasta és előkészítette a teacsomagokat a postázásra, közben teával és tanáccsal látta el a személyesen érkezőket is.

Gyakran látogatták meg lelkészbarátai, vagy egyéb régi ismerősei. Szívesen beszélgetett velük és a teák miatt érkező művelt emberekkel, művészekkel, tudósokkal is. Ezek a beszélgetések segítettek megőrizni szellemi frissességét. Amikor Tolnai Pál körzeti orvos javasolta, hogy néha mozduljon ki, így válaszolt: „Minek menjek ki körülnézni a világba, amikor a világ legkitűnőbb emberei jelennek meg nálam, ők jönnek el a helyembe.”

Lékai László, volt tanítványa minden évben Miklós-napon meglátogatta, érsek, majd bíboros korában is.

Szalai Miklóst foglalkoztatta a tudás átadásának gondolata is. 1973-ban jelent meg gyógynövénykönyve Fűben-fában orvosság címmel, 20 000 példányban, ezt azonban kiadás után bezúzták. Később a falu fiatal, növénytan iránt érdeklődő körzeti orvosának, Dr. Tolnai Pálnak igyekezett átadni tudását, aki orvosi munkájában alkalmazza a gyógynövényeket.

1977-ben a 75 éves Szalai Miklós gyógyító tevékenységét a Veszprém Megyei Tanács Veszprém Megyéért Érdemérem arany fokozatával ismerte el

1982-ben Szalai Miklós egykori tanítványa, Lékai László bíboros közbenjárásával 16 teareceptjét eladta a Szilasmenti MGTSZ-nek. A teakeverékeket Halimbárium márkanéven forgalmazták. Gyomorkeserűje Miklós-kesetű néven került forgalomba és tőle származik a Benedictus-likőr receptje is.

A teák szabadalmi jogának eladása után remélte, hogy nyugalomba vonulhat, de a gyártás engedélyezéséhez évek kellettek.

Nyolcvankét éves koráig, bár ereje fogyott, lényegében egészségesen élt. Első komolyabb betegsége 1984-ben egy agyi vérkeringési zavar volt; három hónap pihenés és teázás kellett ahhoz, hogy visszatérjen ereje és munkaképessége. Ezután még két évig zavartalanul dolgozott.

1986-ban tartotta gyémántmiséjét Halimbán. Ugyanebben az évben erős gerincfájdalmai miatt kivizsgálták és nagymértékű mészhiányt állapítottak meg. Körülbelül fél évig a teakérő leveleket visszaküldték a feladónak. Ezalatt az idő alatt a betegek jelentős része rászokott az akkor már gyógyszertárakban kapható Halimbárium teakeverékekre. A csökkent teaigényt már el tudta látni, amikor újra járóképes lett.

1989 szeptemberében a Mezőgazdasági Kiadótól dr. Lelkes Lajos főszerkesztő levélben kérte az esperes urat, hogy járuljon hozzá az 1973-ban bezúzott könyvének megjelentetéséhez, majd novemberben személyesen is eljött hozzá. Miután Simon János halimbai plébánossal együtt garantálták, hogy a könyv megjelenésének már nincsenek politikai akadályai, és az eredeti szöveg fog megjelenni, beleegyezett a kiadásba.

1989. december 6-án elesett és combnyaktörést szenvedett. Az ajkai kórházban megoperálták, de az erős fájdalomtól ismét agyi vérkeringési zavar jelentkezett, ami miatt enni-inni nem tudott. A gyógynövények segítségével sikerült az állapotát javítani, egy kissé erőre kapott. Ezután otthon ápolták haláláig. Végelgyengülésben halt meg 1990. május 1-jén.

Utolsó útjára a halimbai temetőbe több mint 1000 ember, köztük 54 paptársa kísérte.

Dr. Szalai Miklós szellemi hagyatékának ápolása Halimbán

Dr. Szalai Miklós esperes szellemi hagyatékának megőrzését és ápolását Halimba lakossága és Önkormányzata fontos feladatának tekinti, az esperes úr halála óta eltelt 25 évben ennek számos tanúbizonyságát tette és teszi.

A falu középpontjában található, 18. század végén épült iskola 1996. június 16-án vette fel a néhai halimbai esperes nevét és az Ő szellemisége határozza meg az iskola célkitűzéseit, melyek közt a természet szeretetére és a környezet védelmére, az embertársaink tiszteletére való nevelés, és a bajbajutottak segítésére történő ösztönzés egyaránt megtalálható.

Az önkormányzat 1999-ben az Egyházközségtől megvásárolta az Szalai Miklós házát és abból emlékházat alakított ki azzal a szándékkal, hogy ezen a helyen méltó módon őrizze meg e kiemelkedő tevékenységű ember szellemi örökségét.

Még ebben az évben a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium pályázati támogatását nyerte el az Önkormányzat az Emlékház felújítására. Ezt kiegészítette a helyi vállalkozók önkéntes munkája, a Veszprémi Érsekség támogatása, valamint az Önkormányzat saját forrása.

Az Emlékházban a ma is látható állandó kiállítást a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum munkatársai rendezték be, Dr. Galambos István vezetésével, és ugyancsak ők dolgozták fel az esperes úr herbáriumát és levelezését.

Az épületet 2000. augusztus 19-én ünnepélyes keretek között, a Millenniumi ünnepségen került átadásra Dr. Szendi József nyugalmazott veszprémi érsek, dr. Szalai Miklós esperes úr egykori tanítványa, jó barátja szentelte fel.

A Szalai Miklósról elnevezett iskolában 2002-től minden év május első csütörtökén vetélkedőt tartanak a helyi és a környékbeli iskolákból érkező gyerekeknek, Dr. Szalai Miklós életével, az egészséges életmóddal, a helyes táplálkozással, valamint a környezetvédelemmel és gyógynövényekkel kapcsolatosan.

Az esperes úr kiváló ismerője volt Halimba és környéke növényvilágának. Halimba szinte minden vadon élő növényét begyűjtötte, meghatározta és közülük több tized rendszeresen, nagyobb mennyiségben is gyűjtött azért, hogy azokkal a betegeit gyógyíthassa. Annak érdekében, hogy Halimba gazdag gyógynövénykincsét minél többen megismerhessék, 2009. május 1-je óta minden évben sor kerül a Dr. Szalai Miklós emléktúrára Takács Ferenc kertészmérnök tanár vezetésével.

Tíz évvel az emlékház felavatása után újabb nagyszabású fejlesztési program zárult le azzal, hogy 2010. augusztus 14.-én felavatták az emlékház mellett kialakított *Dr. Szalai Miklós Gyógynövénykert, Bemutató és Oktatóközpontot*, melyet az *Ora et Labora* projektre beadott pályázati pénzből sikerült megvalósítani. Az új létesítményben termelésre és oktatásra egyaránt lehetőséget biztosító gyógynövényparcellák, üvegházak és palánta nevelőházak találhatóak, de a látogatókra is gondolva kellemes pihenőhelyeket is kialakítottak.

A kert azóta gyógynövénytanfolyamok, képzések helyszíne, és gyakran látogatják gyermekcsoportok is osztálykirándulás keretében, érdeklődő családok, baráti társaságok.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett.

Halimbán élt és dolgozott dr. Szalai Miklós plébános úr, csaknem fél évszázadon át, aki figyelmét a gyógynövények tanulmányozásának szentelve, hatalmas gyógynövényes tudásra tett szert.

„Nagy és értékes hagyománya van a katolikus lelkipásztorok gyógyító tevékenységének, ezen belül a gyógynövényekkel való gyógyításnak, amely egészen a középkori kolostori orvostudomány koráig nyúlik vissza. Saját tapasztalatain kívül ennek is örököse Szalai Miklós.” Kertjéből sem hiányoztak a gyógynövények, jellemzően mégsem a gyógynövények termesztésével, hanem gyűjtésükkel foglalkozott.

Teakeverékei, amelyeket a környéken szedett gyógynövényekből állított össze, országszerte ismertté lettek, tízezrek számára hozva gyógyulást. Évtizedeken keresztül folytatott tevékenysége alapján Szalai Miklóst „Halimbai esperes”-ként az egész ország ismerte. Nevéhez fűződik a Halimbárium gyógyteacsalád megszületése. A Halimbárium teák az országban elsőként bolti forgalomban is megvásárolható gyógynövényekből összeállított teakeverékek voltak. Nagy lépést jelentettek ahhoz, hogy az emberek maguk is tegyenek egészségük helyreállításáért, ezáltal kezükbe vegyék saját sorsuk irányítását.

Szalai Miklóst élete előrehaladtával egyre inkább foglalkoztatta az a gondolat, hogy gyógynövényes ismeretei, gyógyteái ne merüljenek feledésbe.

Egykori lakhelye, a ház, amelyben élt és dolgozott, kertjével ad helyet a *Szalai Miklós Gyógynövényeskert Bemutató- és Oktatóközpont* számára, amely méltón őrizi a „halimbai esperes” hagyatékát, továbbá elősegíti a településhez és az egész környékhez kapcsolódó gyógynövényes hagyományok felélesztését, bemutatását és elterjedését.

Szalai Miklós 1947-től az 1990. májusában bekövetkezett haláláig élt Halimbán, ahol plébánosként, esperesként és országos hírű gyógyfüves gyógyítóként egyaránt tisztelték. A szerény, spártai életet élő, széleskörű műveltséggel rendelkező és a mások életének megkönnyítését legfontosabb feladatának tekintő esperes szellemi, erkölcsi- és lelki öröksége a faluban és az országban máshol is sokaknak hagyott mély nyomot a lelkében, hatott pozitívan a gondolkodására és az életszemléletére.

Halimbához kötődő munkássága igazolja és indokolja életműve bekerülését a Halimbai Értéktárba

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája

Szalai Miklós: Halimbai füveskönyv. Mezőgazdasági Kiadó, 1991

Szalai Miklós: Halimbai füveskönyv. Takács és Fia Bt., 2009

Szaléziánium Halimba kiállításának anyaga (Babulka Péter)

Szalai Miklós Gyógynövényeskert Bemutató- és Oktatóközpont kiállításának anyaga

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja.
2. A Htv.1.§(1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek.
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat.

Salix glabra (Körte)

Salix virens (Fűz)

Salix elaeagnifolia

BOTANIKAI KÖZLEMÉNYEK
A Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Közlönye
Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Bizottsága
1957. évi 1. kötet, 1. szám, Budapest, 1957.
Főszerkesztő: Dr. Károlyi Gyula
Működési hely: Budapest, Erzsébet körút 1. szám alatt
Kiadás helye: Budapest, Erzsébet körút 1. szám alatt
Kiadás dátuma: 1957. január 15.

Ez a kötet a Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Bizottsága által kiadott, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának tulajdonában lévő, a Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Közlönye 1957. évi 1. kötet, 1. számának 1. számú száma.

Székely Miklós 1919-1920 között a magyarországi és a környező országok területén végzett botanikai kutatásokat. Ezen időszak alatt a magyarországi és a környező országok területén végzett botanikai kutatásokat. Ezen időszak alatt a magyarországi és a környező országok területén végzett botanikai kutatásokat. Ezen időszak alatt a magyarországi és a környező országok területén végzett botanikai kutatásokat.

Salix virens (Fűz)

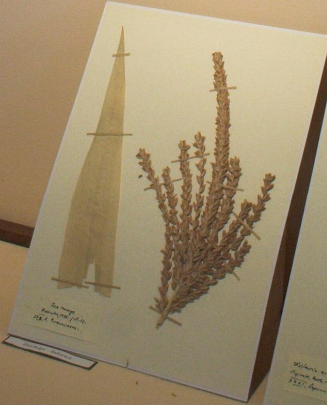

Salix virens (Fűz)

Salix virens (Fűz)

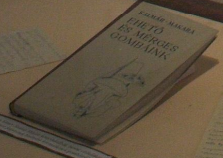
Ez a kötet a Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Bizottsága által kiadott, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának tulajdonában lévő, a Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Közlönye 1957. évi 1. kötet, 1. számának 1. számú száma.

Salix virens (Fűz)

Salix virens (Fűz)

Salix virens (Fűz)

Ez a kötet a Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Bizottsága által kiadott, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának tulajdonában lévő, a Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Közlönye 1957. évi 1. kötet, 1. számának 1. számú száma.

DR. SZALAI MIKLÓS

(Bécs, 1902. október 24. - Halimba, 1998. május 1.)
Szállók: Springer Jakob - Braun Riza

1905	Budapest	Belügyminisztérium	székhelyi tanács
1909 - 1913	?	?	olvasmányok
1913 - 1918	(Liptó)vársábggy	Piarista Gimnázium	gimnáziumi tanács
1919 - 1921	Budapest	Piarista Gimnázium	gimnáziumi tanács
1922 - 1926	Budapest	Pázmány Péter Tudományegyetem Hitudományi Kar	papnövevények
1926	Veszprém	Veszprémi Püspökség	papnövevények
1928 - 1927	Lelesencsotaj	Lelesencsotaj Egyházközség	lipkás
1927	Budapest	Pázmány Péter Tudományegyetem Hitudományi Kar	filozófiai doktrína
1927	Murakeresztúr	Murakeresztúr Egyházközség	lipkás
1927 - 1928	Pápa	Szent István plébániatemplom	lipkás
1928 - 1930	Veszprém	Hitudományi Akadémia	tanítási tanár
1930 - 1935	Balatoncsúcs	Balatoncsúcs Egyházközség	plébános
1935 - 1941	Acétszár	Acétszár Egyházközség	plébános
1941 - 1947	Bakonyzombathely	Bakonyzombathely Egyházközség	plébános
1945	Veszprém	Veszprémi Püspökség	nyelvtan
1947 - 1962	Halimba	Halimba Egyházközség	nyelvtan
1962 -	Halimba	Halimba Egyházközség	nyelvtan
1973	Budapest	Mezőgazdasági Tudományok Intézetének Lényeg- és Raktárbiológiai Osztálya	Veszprém Megyei Erdémtan Intézetének arany fokozat területe (16 fő) levelezési elöljáró
1977	Veszprém	Veszprém Megyei Tanács	
1982	Budapest	Szállók MGSZ	
1986	Halimba	Gyémántbányászati és Ártalmatlanítási Osztály	
-1990	Halimba	Ártalmatlanítási Osztály	
-1991	Budapest	Ártalmatlanítási Osztály	
-1996	Halimba	Ártalmatlanítási Osztály	
-1999	Halimba	Ártalmatlanítási Osztály	
-2000	Halimba	Ártalmatlanítási Osztály	

